

Çok Amaçlı Toplum Merkezleri (ÇATOM)

Projenin amacı; kadınların sorunlarının farkına varmalarına, tanımlamalarına ve çözümünü için inisiyatif kullanabilmelerine fırsat yaratmak; kadınların kamusal alana daha fazla katılımını ve kamusal hizmetlerden daha fazla yararlanmasını sağlamak; kadın istihdamını ve kadın girişimciliğini artırmak; kadını güçlendirerek fırsat eşitliğinin sağlanmasına katkıda bulunmak/cinsiyet dengeli kalkınma sürecini başlatmak ve bu yolla yerel koşullara uygun, katılımcı toplum kalkınması temelli tekrarlanabilir model/modeller geliştirmektir.

ÇATOM'larda uygulanan programlar; i) okuma-yazma, okul öncesi eğitimi, anne eğitimi, bilgisayar, beslenme, ev ekonomisi alanlarında eğitim programları, ii) sağlık eğitimi, kısmi ve gezici poliklinik hizmetleri gibi sağlık programları, iii) el sanatları, trikotaj, tekstil, kuaför, keçe işlemeciliği, yöresel bebek, gümüş işlemeciliği gibi konularda beceri geliştirici programlar, gelir getirici atölyeler ve kadın girişimciliğini destekleyici programlar, iv) sosyal yaşama katılımı destekleyen ve kadın bilincini oluşturmayı hedefleyen sosyal ve kültürel programlar, v) hedef grupların sosyal destek hizmetlerine (burs, yeşil kart, aynı yardım, resmi nikah vb.) ulaşmasını kolaylaştırıcı sosyal destek programları düzenlenmektedir.

Her yıl çoğunluğu genç kız ve kadın olmak üzere ortalama 12 binden fazla kişi ÇATOM programlarına katılmakta; 50-60 bin kişi ÇATOM'lar aracılığıyla düzenlenen etkinlik ve hizmetlerden yararlanmaktadır.

Kasım 1995 yılından itibaren oluşturulan ÇATOM'lar aracılığı ile 2011 yılı sonuna kadar yaklaşık 205 bin kişiye ulaşılmıştır. Bu sayı ÇATOM programlarına katılanları ve sağlık hizmetlerinden yararlananları içermekte olup, mahalle/köy düzeyinde yapılan yaygın çalışmalar toplama dahil edilmemiştir.

2011 Yılı Sonu İtibariyle Bölge'deki ÇATOM Sayılarının Dağılımı

İller	Kuruluş Yeri	Adet
Adıyaman	Fatih Mahallesi, Gerger İlçesi	2
Batman	Petrolkent, Yavuzselim ve Yeşiltepe Mahalleleri	3
Diyarbakır	Huzurevleri, 5 Nisan, Ziya Gökalp ve Fatihpaşa Mahalleleri ile Silvan, Çermik ve Ergani İlçeleri	7
Gaziantep	Şahinbey İlçesi(Merkez)	1
Kilis	İslambey ve Ekrem Çetin Mahalleleri	2
Mardin	Meydanbaşı, Medrese ve Latifiye Mahalleleri; Dargeçit, Kızıltepe, Midyat, Nusaybin, Mazıdağı ve Ömerli İlçeleri	9
Siirt	Merkez, Şirvan ve Kurtalan İlçeleri, Kurtalan-Kayabağlar Beldesi	4
Şanlıurfa	Bağlarbaşı Mahallesi, Parmaksızlar Konutu, Bozova, Siverek, Suruç ve Viranşehir İlçeleri	6
Şırnak	Merkez, Cizre, Beytüşşebap, İdil, Silopi ve Uludere İlçeleri	6
Toplam		40

ÇATOM'larda 2011 Yılı içinde Gerçekleştirilen Önemli Faaliyetler;

- 2011 yılı içinde ÇATOM açılması hedeflenen Ergani, Ceylanpınar ve Gaziantep kentlerinde saha çalışmaları yapılmıştır. Ergani ve Ceylanpınar ilçelerinde ÇATOM kurulması kararlaştırılmış, Gaziantep'te Valiliğin çalışmalarının etkin olması nedeniyle ve Nurdağı ilçesinden gelen talep doğrultusunda burada ÇATOM açılmasına karar verilmiştir. 2011 yılı içinde Adıyaman Gerger ÇATOM da faaliyetlere başlamış olup, Şanlıurfa Ceylanpınar ÇATOM'un altyapı çalışmaları bitirilmiştir, saha elemanının istihdamı ile faaliyetlere başlayacaktır. Gaziantep'in Nurdağı ilçesinde ise Kaymakamlık tarafından prefabrik bina yapılmaktadır.
- ÇATOM'lar arasında ortak çalışma, bilgi ve deneyim paylaşımı çalışmaları çerçevesinde il bazında koordinasyon toplantıları 2 ayda bir gerçekleştirilmiştir.
- 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü Kutlaması için tüm ÇATOM'lardan sorumlularla birlikte katılımcıların da yer aldığı Şükriye TUTKUN Konseri Şırnak'ta gerçekleştirilmiştir.
- Beytüşşebap Kaymakamlığı, Beytüşşebap ÇATOM ve BEYKADER derneğinin ortaklaşa hazırladığı "Anneler Ve Bebekler Ölmesin" isimli proje çerçevesinde İlçede "Yeni Doğan Bebek Ölüm Oranını ve Doğum Sırasındaki Anne Ölüm Oranını" azaltmak amaçlanmıştır. Proje çerçevesinde ÇATOM binasında bir "Gebelik Okulu" açılacaktır.
- Şanlıurfa ve Gaziantep ÇATOM katılımcıları tarafından dernek kurulmuştur. Bu kapsamda kapasitelerinin artırılması amacıyla 4 Nisan 2011 tarihinde "Sivil Toplum" eğitimi almışlardır.
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi (İBB) ve İBB Kadın Koordinasyon Merkezi işbirliğiyle "5. Doğudan İstanbul'a Kadın Eli Sergisi" 15-30 Mayıs 2011 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. ÇATOM'larda kadınlar tarafından üretilen ürünlerin satışı yapılmış ve toplam 148.000 TL gelir elde edilmiştir.
- ÇATOM Projesinin değerlendirilmesi, geleceğe yönelik stratejiler geliştirilmesi amacıyla ÇATOM'ların olduğu illerin ilgili vali yardımcıları ve kaymakamların katılımıyla 23 Haziran 2011 tarihinde Gaziantep'te "ÇATOM Arama Toplantısı" yapılmıştır.
- ÇATOM'lar genelinde 2011-2012 döneminde uygulanacak kurs ve faaliyetler için hane ziyaretleri yapılmıştır.
- GAP idaresi ve UNDP İş birliğiyle yürütülen proje kapsamında İstanbul'da Argande Markası tanıtım defilesi gerçekleştirilmiştir.
- 17 Ekim tarihinde TKV üzerinden istihdam edilen 77 ustaöğretici, ÇATOM'larda eğitim vermeye başlamıştır.
- Bebelac firması ile işbirliği içinde düzenlenen "sağlıklı bebek beslenmesi" konulu seminere, ÇATOM'larda okul öncesi ve anne eğitimi sınıflarında görev yapan 28 eğitici katılmıştır. Söz konusu eğiticiler, bu seminerde aldıkları bilgileri ÇATOM'lara gelen kadınlara aktarmıştır.
- Türkiye Aile Planlaması Vakfı işbirliği ile düzenlenen "kadın sağlığı eğitim programı" eğitici eğitimine katılan Diyarbakır ve Mardin ÇATOM sorumluları, ÇATOM'larda grup oluşturarak söz konusu eğitimi katılımcılara aktarmaya başlamışlardır.

- Gönüllü 15 ÇATOM sorumlusunun oluşturduğu “ÇATOM Şiddeti Önleme” çalışma grubuna yönelik bir dizi eğitim yapılmıştır. Söz konusu eğitim çalışması kapsamında 21 Ekim’de savunuculuk, 31 Ekim’de şiddet, 1 Kasım’da ise lobicilik eğitimleri yapılmıştır. Eğitimler sırasında, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tarafından uygulanacak olan “Aile Sosyal Destek Programı” pilot uygulamasının il merkezlerinde faaliyet gösteren ÇATOM’lar bünyesinde yapılması için girişimde bulunulmasına karar verilmiştir. Bu talebi Bakanlığa iletmek üzere eğitimleri takiben, söz konusu Bakan’dan randevu alınmış, hazırlıklar yapılmış ve 1 Aralık’ta Bakan ziyaret edilmiştir.
-
- 06-07 Kasım tarihleri arasında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığında bir heyet, ÇATOM çalışmalarını yerinde görmek üzere Kilis, Gaziantep ve Şanlıurfa ÇATOM’ları ziyaret etmiştir.
- ÇATOM koordinasyon toplantısı, 09-12 Aralık tarihleri arasında İskenderun’da gerçekleştirilmiştir.
- GAP İdaresine bağlı Siirt Gençlik ve Kültür Evi gönüllü Eğitimcileri tarafından; Siirt’te bulunan 4 ÇATOM’un sorumlu ve eğitimcilerine yönelik 20 -23 Aralık tarihlerinde 4 günlük; iletişim becerileri teknikleri, sözlü ve sessiz iletişim, beden dili ve roller konularında eğitim verilmiştir.
- Van ilinde yaşanan depremden sonra ÇATOM’larda Van için kampanyalar düzenlenmiş olup toplanan yardımlar Van Valiliği Afet Yönetim Masasına iletilmiştir.
- ÇATOM’lar için yeni bir kayıt sistemi geliştirilmiş ve sorumlulara kullanımı hakkında bilgi verilmiştir.
- Kadın ve Kadın STK’larının Güçlendirilmesi Projesi kapsamında Uçan Süpürge Kadın İletişim ve Araştırma Derneği işbirliği ile 26-27 Aralık 2011 tarihlerinde Şanlıurfa’da iki günlük bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Söz konusu çalışmaya 15 ÇATOM sorumlusu katılmıştır.
- Şanlıurfa ÇATOM’ların kurum ve kuruluşlarla işbirliği çerçevesinde Köy projesi çalışmaları kapsamında 12 köyde sosyal, eğitim ve bilgilendirme çalışması yapılmıştır.
- 2011 yılında düzenli programlardan 12497 kişi, diğer etkinlik ve hizmetlerden ise 28159 kişi faydalanmıştır.
- Okur-yazar olmayan kadın/genç kızlara yönelik olarak ÇATOM’larda açılan okuma-yazma kursları ile 2011 yılında 1. kademedeki **1071** ve 2. kademedeki **538** kişi olmak üzere toplam **1124** katılımcı okur-yazar hale gelmiştir. Ayrıca okullarında başarılı olmaları için örneğin Silvan ve Cizre ÇATOM’larda Matematik destek kursu açılmış, bu kurslara toplam 164 kişi katılmıştır.
- Okula yönlendirme faaliyetleri kapsamında; açık ilköğretime 1306, ilköğretime 276, açık liseye 1250, liseye 200, açık öğretim fakültesine 98, üniversiteye 30, YİBO’ya 9, dershaneye 179, anasınıfına (ÇATOM dışında) 408 kişi yönlendirilmiştir. 468 öğrenci ÇATOM’lar aracılığıyla burs almaktadır.
- Sağlık programları kapsamında verilen hizmetlerden; kısmi poliklinik hizmetlerinden 864, gezici sağlık hizmetlerinden 1668, sağlık taramalarından 3172, aşı kampanyalarından 114 kişi

faydalanmıştır. Anne-çocuk destek eğitimlerinden 238, sağlık eğitimlerinden ise 1084 kişi faydalanmıştır.

- Beceri kazandırıcı programlar kapsamında gerçekleştirilen faaliyetlerden (biçki-dikiş, el sanatları, gözleme evi, aşçılık, takı tasarım, taş işleme, serigrafi, pastacılık, kuaförlük, kumaş boyama, ebru, kilim, keçe işleme, çocuk bakıcılığı, makine nakışları, mefruşat vb.) **5635** katılımcı faydalanmıştır.
- İŞ-KUR ile yürütülen programlardan toplam 112.665 TL katılımcılara verilmiştir.
- 2011 yılında verilen eğitim programları kapsamında; bilgisayar işletmenliği 2093, bilgisayarlı muhasebe 71, çocuk bakımı-kreş 154, diksiyon 21, İngilizce 456, psikolojik danışmanlık 33 kişi olmak üzere toplam 2828 kişi katılmıştır.
- Sosyal programlar kapsamında aerobik/step 175, fitnes 71, halkoyunları, 264, gitar 118, müzik 66, bağlama 114, satranç 47, tiyatro 20 kişi olmak üzere toplam 875 kişi katılmıştır.
- Sosyal destek programları kapsamında sağlanan nakdi yardımdan faydalanan katılımcı sayısı **1808** ve yardım miktarı **279.151 TL**. Aynı yardımdan (giyim, beyaz eşya, gıda, kırtasiye, kumaş, oyuncak dağıtımı vb.) yararlanan katılımcı sayısı **8533**'dir. Banka hesabı açma, dilekçe, yönlendirme, nüfus cüzdanı çıkarılması, resmi nikah işlemleri, yeşilkart çıkarılması, kütüphane gibi sosyal desteklerden **25.793** kişiye hizmet verilmiştir.
- ÇATOM'larda düzenli programların yanı sıra katılımcıların sosyal ortamlarda kendini ifade etme, özgüven kazanma ve aile içinde karar verme sürecine katılma gibi kişisel kapasite gelişimine yönelik etkinlikler düzenlenmektedir.
- Yıl içinde gerçekleştirilen 13007 hane ziyareti ile hane düzeyinde ve farklı ortamlarda 30520 kişiye ulaşılmıştır.
- ÇATOM'lardaki mesleki beceri kazanma ve gelir getirici programlara katılan katılımcılardan **253** kişi 2011 yılı içerisinde dikim/gümüş atölyeleri, market, doktor muayenehanesi ve avukatlık bürosu, temizlik/turizm şirketleri, sekreterlik, kuaför salonları, Telekom, Çimento Fabrikası, Tekstil fabrikası, Restoran, Üniversite, üretim elemanlığı, usta öğreticilik ve satış temsilciliği alanlarda iş bularak istihdam yaşamına katılmıştır.
- Kadınlara kendi işini kurmaları için inkübatörlük ve bireysel danışmanlık desteği verilmiş ve kendi işini kuran kadınların, mikro kredi/kredi olanaklarına erişimi sağlanmıştır. Bu bağlamda bireysel ya da ortaklık şeklinde **38** katılımcı tarafından **25** işyeri (Çeyiz evi, kuaför salonu, el sanatları atölyesi, tuhafıye, gelinlik mağazası, dikim evi, vb) açılmıştır.
- İstanbul Büyükşehir Belediyesi ve Kadın Koordinasyon Merkezinin desteği ile İstanbul'da her yıl Mayıs ayı içinde düzenlenen "Doğudan İstanbul'a Kadın Eli Sergisi" kapsamında 35 ÇATOM'da üretilen ürünlerin satışından 2011 yılında **145.000 TL** gelir elde edilmiştir. Sergi süresince ÇATOM sorumlu ve eğiticilerine yönelik İstanbul içinde kültür gezileri düzenlenmiştir.
- Mülki idareler ve belediyelerle işbirliği içinde ÇATOM'larda üretilen ürünlerin sipariş üzerine fuar, sergi ve kermeslere katılım sağlanarak satışları yapılmıştır.

- 2010 yılı içinde her iki ayda bir il bazında ÇATOM'lar arası bilgi ve deneyimleri paylaşmak ve ortak etkinlikler düzenlemek amacıyla koordinasyon toplantıları başlatılmıştır.
- İller bazlı iletişim ve işbirliğinin artırılması amacıyla periyodik koordinasyon toplantıları yapılmaktadır.
- 2011 yılı içinde tüm ÇATOM'ların kurumsal altyapılarının güçlendirilmesi çalışmalarına ağırlık verilmiştir.

1.2.1.1.1. GAP-ÇATOM Burs Projesi

Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yaşayan yoksul ve başarılı kız öğrencilerin burs desteği almasına aracılık edilerek;

- Eğitimde cinsiyet eşitliğinin sağlanmasına katkı yapmak,
- Kız çocuklarını eğitim sürecine dahil etmek ve bu süreç içinde mümkün olduğunca kalabilmelerini sağlamak,
- Okur-yazar kadın oranının yükseltilmesine katkı sağlamak,
- Kadınların yaşam düzeyinin iyileşmesine katkıda bulunmak amacıyla GAP Bölgesi'ndeki 9 il ve bu illere bağlı ilçelerde faaliyet gösteren ÇATOM'ların bulunduğu yerleşim alanlarında **GAP-ÇATOM Burs Projesi** yürütülmektedir.

2010-2011 Burs miktarları ilköğretim öğrencileri için 75 TL, lise öğrencileri için 95 TL, üniversite öğrencileri için 175 TL olarak belirlenmiştir.

Aralık 2010 sonu itibariyle **1.440 öğrenci burs** desteği almaktadır.

Yıl içerisinde, burs projesine parasal destek sağlayacak çeşitli faaliyetler ve tanıtım çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Projeyi destekleyen sponsorlar, burs desteği verdikleri öğrencilere ve öğrencilerin devam ettikleri okullara aynı yardımlarda bulunmuştur.